

SXEDIO.G20

17.4.1957: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΕΥΧΕΛΛΕΣ, ΟΠΟΥ ΤΟΥ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΕΤΑΙ ΘΕΡΜΗ ΥΠΟΔΟΧΗ ΑΠΟ **300.000** ΛΑΟΥ

Στις **17** Απριλίου **1957** ο Μακάριος, ελεύθερος πια από την εξορία του στις Σεϋχέλλες έφθανε στην Αθήνα όπου ο ελληνικός λαός του επιφύλαξε πραγματικά αποθεωτική υποδοχή, την οποία είχε οργανώσει η Πανελλήνια Επιτροπή Αυτοδιάθεσης Κύπρου που είχε επικεφαλής της τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Δωρόθεο.

Από το αεροδρόμιο του Ελληνικού και στο δρόμο μέχρι το ξενοδοχείο "Πτι Παλαί" όπου κατέλυσε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος συγκεντρώθηκαν **300.000** λαού για να τον υποδεχθούν και να τον ακούσουν να διακηρύσσει ότι ο αγώνας του Κυπριακού λαού θα συνεχιζόταν μέχρις ότου θα κέρδιζε το το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης.

Είπε ο Μακάριος στην ομιλία του:

"Προ ενός και πλέον έτους ο κυρίαρχος της Ελληνικής Κύπρου μας ανήρπασεν από το μέσον του Κυπριακού λαού διά να μας μεταφέρει εις τον βράχον του Ινδικού Ωκεανού, εις την νησίδα Μαχέ των Σεϋχελλών, μακράν της αγαπητής πατρίδας, μακράν του άλλου κόσμου. Ποία ήτο η εναντίον μας κατηγορία ώστε έπρεπε να απομακρυνθώμεν από τον τόπον όπου εγεννήθημεν, από την γην όπου οι βωμοί, αι εστίαι και οι τάφοι των πατέρων μας;

Αι εκδηλώσεις της αγάπης μας προς την ελευθερίαν ήσαν το μοναδικόν έγκλημά μας. Αλλά εις το διάταγμα του Κυβερνήτου ανεφέρετο ως λόγος της απελάσεως το "δημόσιον συμφέρον", το συμφέρον του Κυπριακού λαού. Οποία ειρωνεία και υποκρισία ανυπέβλητος.

Ενδιαφέρονται λοιπόν διά το συμφέρον του Κυπριακού λαού οι κατακτηταί του, εκείνοι που τον κυβερνούν παρά την θέλησιν του και όχι εκείνοι, τους

οποίους ο ίδιος διά της εμπιστοσύνης του έταξεν ηγέτας του εις την προσπάθειαν του προς ανάκτησιν της ελευθερίας αυτού.

Αλλά γνωρίζει ο κυπριακός λαός ποίον είναι το συμφέρον του και δεν έχει ανάγκην της αγγλικής κηδεμονίας. Απόδειξις τούτου ήτο η υπέροχος στάσις την οποίαν ο λαός επέδειξεν καθ' όλον το διάστημα της κρατήσεως μας εις Σευχέλλας. Στάσις, την οποία αναμφιβόλως δεν ανέμενεν η Βρετανική Κυβέρνησις. Ενόμιζεν αύτη ότι με την απομάκρυνσιν μας εκ Κύπρου, το εθνικόν φρόνημα θα εκάμπετο. Ηλπίζεν, ότι θα ενεφανίζοντο, εν τη απουσία μας, Έλληνες Κύπριοι διά να διαπραγματευθούν μετά της Κυβερνήσεως και αποδεχθούν εκ μέρους του Κυπριακού λαού μίαν νόθον λύσιν του ζητήματος μας.

Η τοιαύτη ελπίς όμως διεψεύσθη και το πείραμα της εξορίας μας απέτυχεν. Ολόκληρος ο Κυπριακός λαός εστάθη ως εις άνθρωπος παρά το πλευρόν της εξορίστου ηγεσίας του. Ούτε εις ελλην Κύπριος ευρέθη παρά τας προσκλήσεις και τας εκκλήσεις της Βρετανικής Κυβερνήσεως να συνομιλήση ή διαπραγματευθή μετ' αυτής επί του πολιτικού μέλλοντος της νήσου.

Και αυτή η υπέροχος στάσις του κυπριακού λαού συνέβαλε τα μέγιστα εις τον τερματισμόν της αιχμαλωσίας μας. Είμεθα βέβαιοι ότι θα συμβάλη και εις τον τερματισμόν της εξορίας μας. Από του ιερού τούτου χώρου, επί του εδάφους της ελευθέρας πατρίδος, αποστέλλομεν χαιρετισμόν εγκάρδιον προς τον αγωνιστικόν κυπριακόν λαόν, προς εκείνους οι οποίοι ευρίσκονται εις τας γραμμάς τας πρόσω και τας μετώπισθεν, προς τους ευρισκομένους εις τας φυλακάς και τα στρατόπεδα, προς σύμπαντα τον κυπριακόν λαόν, όστις απέδειξε περιτράνως ότι είναι άξιος της ελευθερίας του.

Ο Κυπριακός λαός, διά των αγώνων του διά των θυσιών του, διά της στάσεως του έναντι του κατακτητού απέδειξεν ότι είναι όχι μόνον άξιος κατά πάντα της ελευθερίας, αλλά και αποφασισμένος να την

ανακτίηση. Ελπίζομεν ότι η Βρετανική Κυβέρνησις θα δείξη κατανόησιν, ώστε να επιτευχθή ειρηνική, δημοκρατική και δίκαια λύσις του Κυπριακού ζητήματος, σύμφωνας προς το γράμμα και το πνεύμα του καταστατικού Χάρτου του ΟΗΕ και σύμφωνας προς την θέλησιν του κυπριακού λαού.

Το διεθνές κλίμα δεν είναι σήμερον κατάλληλον διά την διατήρησιν του αναχρονιστικού αποικιακού θεσμού, πολύ δε περισσότερο ακατάλληλον διά τον αποικισμόν το κυπριακόν κλίμα. Το ανατιλαμβάνεται τούτο η πλειονότης του βρετανικού λαού, όστις πολλάκις αντετάχθη κατά της αποικιακής πολιτικής εν Κύπρω.

Οιαδήποτε επιχειρήματα της βρετανικής Κυβερνήσεως διά την κατακράτησιν της νήσου δεν δύνανται να τεθούν υπεράνω ελευθέρου κόσμου από του Κυπριακού εδάφους. Αι πετρελαιοπηγαί έχουν ιδιοκτητήσ και η ελευθερία του Κυπριακού λαού δεν είναι δυνατόν να καταργήται διά την άμυναν της ελευθερίας άλλων, άνκαι το κυπριακόν έδαφος εχρησιμοποιήθη εσχάστως όχι δι' αμυντικούς, αλλά δι' επιθετικούς σκοπούς.

Το δικαίωμα του κυπριακού λαού δι' αυτοδιάθεσιν είναι ιερόν, αναφαίρετον. Με την δύναμιν την οποίαν αντιλούμεν εκ του τοιούτου δικαιώματος θα συνεχίσωμεν και θα εντείνωμεν την προσπάθειαν μας, μέχρις ότου να πραγματοποιηθή η αυτοδιάθεσις του κυπριακού λαού. Δεν επιτρέπομεν εις άλλους να καθορίζουν το παρόν και το μέλλον μας, την τύχην και το μέλλον των παιδιών μας. Δεν έχομεν ανάγκην κηδεμονίας. Δεν θέλομεν να κυβερνώμεθα υπό εκείνων οι οποίοι δεν εκφράζουν την θέλησιν μας.

Θέλομεν αυτοδιάθεσιν. Και θα αγωνισθώμεν διά την αυτοδιάθεσιν".

(Μεταγλώττιση)

"Πριν από ένα και πλέον έτος ο κυρίαρχος της Ελληνικής Κύπρου μας ανήρπασε από το μέσο του

Κυπριακού λαού για να μας μεταφέρει στο βράχο του Ινδικού Ωκεανού, στη νησίδα Μαχέ των Σεϋχελλών, μακριά από την αγαπητή πατρίδα, μακριά από τον άλλο κόσμο. Ποια ήταν η κατηγορία εναντίον μας ώστε έπρεπε να απομακρυνθούμε από τον τόπο όπου γεννηθήκαμε, από τη γη όπου οι βωμοί, οι εστίει και οι τάφοι των πατέρων μας;

Οι εκδηλώσεις της αγάπης μας προς την ελευθερία ήταν το μοναδικό έγκλημά μας. Αλλά στο διάταγμα του Κυβερνήτη αναφερόταν ως λόγος της απέλασης το "δημόσιο συμφέρο", το συμφέρον του Κυπριακού λαού. Οποία ειρωνεία και υποκρισία ανυπέρβλητη.

Ενδιαφέρονται, λοιπόν, για το συμφέρον του Κυπριακού λαού οι κατακτητές του, εκείνοι που τον κυβερνούν παρά τη θέληση του και όχι εκείνοι, τους οποίους ο ίδιος με την εμπιστοσύνη του έταξεν ηγέτες, του στην προσπάθεια του προς ανάκτηση της ελευθερίας του.

Αλλά γνωρίζει ο κυπριακός λαός ποιο είναι το συμφέρον του και δεν έχει ανάγκη της αγγλικής κηδεμονίας. Απόδειξη ήταν η υπέροχη στάση την οποία ο λαός επέδειξε καθ' όλο το διάστημα της κράτησης μας στις Σεϋχέλλες. Στάση, την οποία αναμφίβολα δεν ανέμενε η Βρετανική Κυβέρνηση. Ενόμιζεν αυτή ότι με την απομάκρυνση μας από την Κύπρο, το εθνικό φρόνημα θα καμπτόταν. Ηλπίζε, ότι θα εμφανιζόταν, στην απουσία μας, Έλληνες Κύπριοι για να διαπραγματευθούν με την Κυβέρνηση και αποδεχθούν εκ μέρους του Κυπριακού λαού μια νόθα λύση του ζητήματος μας.

Η ελπίδα όμως διεψεύσθηκε και το πείραμα της εξορίας μας απέτυχε. Ολόκληρος ο Κυπριακός λαός στάθηκε ως ένας άνθρωπος παρά το πλευρό της εξόριστης ηγεσίας του. Ούτε ένας Έλληνας Κύπριος δεν βρέθηκε παρά τις προσκλήσεις και τις εκκλήσεις της Βρετανικής Κυβέρνησης να συνομιλήσει ή διαπραγματευθή με αυτήν για το πολιτικό μέλλον της νήσου.

Και αυτή η υπέροχη στάση του κυπριακού λαού συνέβαλε τα μέγιστα στον τερματισμό της αιχμαλωσίας μας. Είμαστε βέβαιοι ότι θα συμβάλει και στον τερματισμό της εξορίας μας. Από του ιερού αυτού χώρου, στο έδαφος της ελεύθερης πατρίδας, αποστέλλουμε εγκάρδιο χαιρετισμό προς τον αγωνιστικό κυπριακό λαόν, προς εκείνους οι οποίοι βρίσκονται στις μπροστινές και μετόπισθεν γραμμές, προς τους ευρισκόμενους στις φυλακές και τα στρατόπεδα, προς σύμπαντα τον κυπριακό λαό, ο οποίος απέδειξε περίτρανα ότι είναι άξιος της ελευθερίας του.

Ο Κυπριακός λαός, με τους αγώνες του τις θυσίες του, με τη στάση του έναντι του κατακτητή απέδειξε ότι είναι όχι μόνον άξιος σε όλα της ελευθερίας, αλλά και αποφασισμένος να την ανακτήσει. Ελπίζουμε ότι η Βρετανική Κυβέρνηση θα δείξει κατανόηση, ώστε να επιτευχθεί ειρηνική, δημοκρατική και δίκαιη λύση του Κυπριακού ζητήματος, σύμφωνα με το γράμμα και το πνεύμα του καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ και σύμφωνα με τη θέληση του κυπριακού λαού.

Το διεθνές κλίμα δεν είναι σήμερα κατάλληλο για τη διατήρηση του αναχρονιστικού αποικιακού θεσμού, πολύ δε περισσότερο ακατάλληλο για τον αποικισμό το κυπριακό κλίμα. Το ανατιλαμβάνεται τούτο η πλειονότητα του βρετανικού λαού, ο οποίος πολλές φορές αντιτάχθηκε κατά της αποικιακής πολιτικής στην Κύπρο.

Οποιαδήποτε επιχειρήματα της βρετανικής Κυβέρνησης με την κατακράτηση της νήσου δεν μπορούν να τεθούν υπεράνω ελεύθερου κόσμου από του Κυπριακού εδάφους. Οι πετρελαιοπηγές έχουν ιδιοκτήτες και η ελευθερία του Κυπριακού λαού δεν είναι δυνατό να καταργείται με την άμυνα της ελευθερίας άλλων, άνκαι το κυπριακό έδαφος χρησιμοποιήθηκε τελευταία όχι για αμυντικούς, αλλά για επιθετικούς σκοπούς.

Το δικαίωμα του κυπριακού λαού για

αυτοδιάθεση είναι ιερό, αναφαίρετο. Με τη δύναμη την οποία αντλούμεν από το δικαίωμα αυτό θα συνεχίσουμε και θα εντείνουμε την προσπάθεια μας, μέχρις ότου να πραγματοποιηθεί η αυτοδιάθεση του κυπριακού λαού. Δεν επιτρέπουμε σε άλλους να καθορίζουν το παρόν και το μέλλον μας, την τύχη και το μέλλον των παιδιών μας. Δεν έχουμε ανάγκη κηδεμονίας. Δεν θέλουμε να κυβερνώμαστε από εκείνους οι οποίοι δεν εκφράζουν τη θέληση μας.

Θέλουμε αυτοδιάθεση. Και θα αγωνισθούμε για την αυτοδιάθεση".

Πρώτη μέριμνα του Μακαρίου με την άφιξη του στην Αθήνα ήταν να ενημερωθεί για την πορεία του Κυπριακού και από πρώτο χέρι. Για δεκατρείς σχεδόν μήνες όλα όσα έφθαναν κοντά του ήταν λογοκριμένα και πολύ λίγα.

Η πρώτη επαφή έγινε με τον πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Καραμανλή και τον υπουργό Εξωτερικών Ευάγγελο Αβέρωφ που τον επισκέφθηκαν στο ξενοδοχείο του για να τον ενημερώσουν για τις προσπάθειες που κατέβαλαν για να πεισθεί ο αρχηγός της ΕΟΚΑ να σταματήσει τον ένοπλο αγώνα ώστε να προωθηθεί πολιτική λύση με ειρηνικά μέσα. Ηδη ο Διγενής είχε προσφερθεί να αναστείλει τη δράση του αφού θα αφηνόταν ελεύθερος ο Μακάριος. Αλλά δεν είχε πει ακόμα την τελευταία του λέξη αναμένοντας το Μακάριο.

Η ελληνική Κυβέρνηση προσαναλιζόταν σε μια οριστική ειρήνη όπως ανέφερε στο Γρίβα σε μήνυμά του ο Έλληνας πρόξενος στη Λευκωσία Αγγελος Βλάχος.

Ο Μακάριος είχε με τον Αβέρωφ και μια δεύτερη συνάντηση που κράτησε τρισήμιση ώρες. Η ελληνική Κυβέρνηση ενημέρωσε το Μακάριο στις λεπτομέρειες για τις προσπάθειες τους και όπως διαπιστώνεται από την αλληλογραφία του Γρίβα με την Ελληνική Κυβέρνηση και ιδιαίτερα με τον υπουργό Εξωτερικών Ευάγγελο Αβέρωφ η ελληνική Κυβέρνηση προσανατοζόταν πραγματικά σε τερματισμό της ένοπλης δράσης.

Ο Γρίβας όμως διαφωνούσε γιατί πίστευε ότι

δεν είχε επιτευχθεί αυτό για το οποίο είχε αρχίσει ο αγώνας.

Τις απόψεις του ο Γρίβας τις εξέφρασε σε χειρόγραφη επιστολή του που του απέστειλε προσωπικά μέσω συνδέσμου του που του παραδόθηκε μόλις έφθασε στην Αθήνα.

Η Ελληνική Κυβέρνηση φαίνεται ότι έπεισε και το Μακάριο ότι ήταν προς το συμφέρον της ελληνικής πλευράς να τερματισθεί ο ένοπλος αγώνας.

Έτσι ο Μακάριος με μια επιστολή του στο Διγενή εξέφραζε την άποψη ότι έπρεπε να βρεθεί τρόπος για να τερματισθούν οι επιχειρήσεις της ΕΟΚΑ "χωρίς να θιγεί καθ' οιονδήποτε τρόπον το γόητρον σας" όπως ανέφερε.

Όμως ο Γρίβας επέμενε ότι "οριστική κατάπαυσις του αγώνος δεν συμφέρει" και ότι ο Μακάριος συμφώνησε μαζί του να μείνει στην Κύπρο, αλλά να τηρηθεί η εκεχειρία "απαρεγκλίτως παρά τας τυχόν προκλήσεις".

Από το σημείο αυτό πλέον ο Μακάριος έχοντας εξασφαλισμένη την εκεχειρία από την ΕΟΚΑ στην Κύπρο μπορούσε να δραστηριοποιηθεί πολιτικά για να προωθήσει τις κυπριακές θέσεις.

Επόμενος στόχος του ήταν φυσικά και πάλι τα Ηνωμένα Έθνη.

Από την άλλη η ελληνική Κυβέρνηση φαινόταν να ανησυχεί για τη στάση που τηρούσε και θα συνέχιζε να τηρεί η Τουρκία, της οποίας είχε ανοίξει η όρεξη με την αναγνώριση δικαιωμάτων στην Κύπρο με την τριμερή (Ελλάδα, Τουρκία, Βρετανία) που είχε συνέλθει στο Λονδίνο, με πρωτοβουλία και με τη διαμαρτυρία του Μακαρίου, τους τελευταίους μήνες του **1955** και επιδίωκε αντιμετώπιση τυχόν αντιδράσεων της.

Ακόμα η Τουρκία διαμαρτυρήθηκε στην Ελλάδα για την απόφαση της να φιλοξενήσει τον Μακάριο στην Αθήνα.

Έτσι ο Καραμανλής έσπευσε να επιταχύνει τις διαδικασίες διορισμού ενός νέου πρεσβευτή στην Αγκυρα, του Γ. Πεσμαζόγλου, προσωπικού φίλου του

Κεμάλ Αττατούρκ και ανθρώπου που υποστήριζε την ελληνοτουρκική φιλία, με την ελπίδα ότι θα βελτιώνονταν οι σχέσεις των δυο χωρών-μελών του ΝΑΤΟ:

Ο ίδιος ο Πεσμαζόγλου έγραψε στην αθηναϊκή εφημερίδα "Ακρόπολη, **28.12.1979**):

"Ο πρωθυπουργός φαινόταν να συμμερίζεται την γνώμη ότι η λύσις του κυπριακού εξαρτάτο κατά μέγα μέρος από τους Τούρκους. Εφάινετο επίσης ότι κύριος αντικειμενικός σκοπός του ήτο μετά την παρατηρηθείσαν ύφεσιν εις την στάσιν της Τουρκίας και της Μεγάλης Βρετανίας να έφθανεν εις μίαν αποδεκτήν από όλους τουλάχιστον λύσιν. Εάν εν τούτοις η τοιαύτη λύσις καθίστατο αδύνατη και οι Τούρκοι αποπειρώντο ποτέ να πραγματοποιήσουν τας απειλάς των, ήταν αποφασισμένος να αντισταθί".

"(...) Την **11ην** Απριλίου (ο υπουργός Εξωτερικών Ευαγγελος Αβέρωφ) με κάλεσε και πάλιν εις το υπουργείον Εξωτερικών και μου είπεν ότι μετά την απελευθέρωσιν του Μακαρίου και την απόφασιν του να έλθη εις Αθήνας, ενόμιζεν ότι αι σχέσεις μας με την Τουρκίαν θα περιήχοντο εις αδιέξοδον, το οποίον ήτο δυνατόν να απέληγεν εις σύρραξιν. εν τοιαύτη όμως περιπτώσει θα έπρεπε να πεισθή η διεθνής κοινή γνώμη και ιδίως αι Ηνωμένα Πολιτείαί ότι έχομεν κάμει παν ότι εξηριτάτο από ημάς διά να την αποφύγωμεν και εφ' όσον είχομεν ήδη ενξαντιλήσει κάθε τοιαύτην προσπάθειαν δεν απέμενε πλέον, παρά μία χειρονομία καλής θελήσεως απέναντι της Τουρκίας. Ως τοιαύτην εθεώρει την ανάθεσιν της πρεσβείας της Αγκυρας εις εμέ. Επ' αυτού είχεν άλλωστε προΐδεάσει τον πρέσβυν της Τουρκίας, ο οποίος συνεννοηθείς με την Κυβέρνησιν του απήντησεν ότι θεωρεί την σκέψιν του Ελληνοσ υπουργού Εξωτερικών ως λίαν εποικοδομητικήν.

Μετά τινας ημέρας, την **17ην** Απριλίου **1957**-ημέραν της αφίξεως του Μακαρίου εις τας Αθήνας- ο Καραμανλής μου ετηλεφώνησε να μεταβώ επειγόντως εις την οικίαν του. Εφθασα εκεί την ώραν κατά την οποίαν ο Αρχιεπίσκοπος ωμίλει προς το συγκεντρωθέν

πλήθος από το ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας (Πτι Παλαί). Ο πρόεδρος της Κυβερνήσεως μου επανέλαβεν όσα περίπου είχαν διαμειφθή προς τινων ημερών μεταξύ Αβέρωφ και εμού, προσθέσας ότι οι Τούρκοι μας είχαν επιδώσει ιταμήν διακοίνωσιν, λέγοντες ότι η επίσημος υποδοχή του Μακαρίου εις Αθήνας, θα χαρακτηρισθή ως εχθρική πράξις εναντίον των, η οποία θα είχε σοβαράς συνεπειάς. Εις την διακοίνωσιν αυτήν η Κυβέρνησις είχε απαντήσσει ότι το θέμα της υποδοχής του Μακαρίου απετέλει εσωτερικόν μας ζήτημα, εις το οποίον οι Τούρκοι δεν είχαν κανένα δικαίωμα να αναμιχθούν".

(Μεταγλώττιση)

" Ο πρωθυπουργός φαινόταν να συμμερίζεται τη γνώμη ότι η λύση του κυπριακού εξαρτάτο κατά μέγα μέρος από τους Τούρκους. Φαινόταν επίσης ότι κύριος αντικειμενικός σκοπός του ήταν μετά την παρατηρηθείσα ύφεση στη στάση της Τουρκίας και της Μεγάλης Βρετανίας να έφθανε σε μια αποδεκτή από όλους προσωρινή τουλάχιστον, λύση. Εάν εν τούτοις η τέτοια λύση καθίστατο αδύνατη και οι Τούρκοι αποπειρώνταν ποτέ να πραγματοποιήσουν τις απειλάς τους, ήταν αποφασισμένος να αντισταθεί".

"(...) Την 11ην Απριλίου (ο υπουργός Εξωτερικών Ευαγγελος Αβέρωφ) με κάλεσε και πάλι στο υπουργείο Εξωτερικών και μου είπεν ότι μετά την απελευθέρωση του Μακαρίου και την απόφαση του να έλθει στην Αθήνα, ενόμιζεν ότι οι σχέσεις μας με την Τουρκία θα περιήχοντο σε αδιέξοδο, το οποίο ήταν δυνατό να απέληγε σε σύρραξη. Σε τέτοια όμως περίπτωση θα έπρεπε να πεισθεί η διεθνής κοινή γνώμη και ιδιαίτερα οι Ηνωμένες Πολιτείες ότι έχουμε κάμει κάθε τι που εξαρτάτο από μας για να την αποφύγουμε και εφόσο είχαμε ήδη εναντιλήσει κάθε τέτοια προσπάθεια δεν απέμενε πλέον, παρά μια χειρονομία καλής θελήσεως απέναντι της Τουρκίας. Ως τέτοια θεωρούσε την ανάθεση της πρεσβείας της Αγκυρας σε μένα. Σ' αυτό είχεν άλλωστε προϊδεάσει τον πρέσβυ

της Τουρκίας, ο οποίος αφού συνεννοήθηκε με την Κυβέρνηση του απάντησε ότι θεωρεί τη σκέψη του Έλληνα υπουργού Εξωτερικών ως πολύ εποικοδομητική.

Μετά από μερικές ημέρες, στις **17 Απριλίου 1957**-ημέρα της άφιξης του Μακαρίου στην Αθήνα- ο Καραμανλής μου τηλεφώνησε να μεταβώ επειγόντως στην οικία του. Εφθάσα εκεί την ώρα κατά την οποία ο Αρχιεπίσκοπος μιλούσε προς το συγκεντρωθέν πλήθος από το ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας (Πτι Παλαί). Ο πρόεδρος της Κυβέρνησης μου επανέλαβε όσα περίπου είχαν διαμειφθή προιν απόμερικές ημέρες μεταξύ του Αβέρωφ και εμένα, προσθέτοντας ότι οι Τούρκοι μας είχαν επιδώσει ιταμή διακοίνωση, λέγοντας ότι η επίσημη υποδοχή του Μακαρίου στην Αθήνα, θα χαρακτηρισθεί ως εχθρική πράξη εναντίον τους, η οποία θα είχε σοβαρές συνέπειες. Στη διακοίνωση αυτή η Κυβέρνηση είχε απαντήσει ότι το θέμα της υποδοχής του Μακαρίου αποτελούσε εσωτερικό μας ζήτημα, στο οποίο οι Τούρκοι δεν είχαν κανένα δικαίωμα να αναμιχθούν".

